

eindverhandelingen

hugo kerschot

financiële en economische informatie op videotex

Fac. Soc. Wet., Leuven, juli 1985, 276 blz.

Promotor: Prof. dr. G. Fauconnier; Assessor: D. De Grooff.

Een officieel videotextnetwerk heeft in België lang op zich laten wachten. Dit jaar is het dan eindelijk zover.

Heel wat informatieveranciers hebben op dit — ontegensprekelijk technisch zeer vooruitstrevend - RTT-netwerk, niet gewacht.

Men experimenteert reeds jaren met videotex in diverse bedrijfssectoren. Reisbureaus, immobiëlen, distributie- en mediabedrijven bieden reeds geruime tijd via eigen netwerken hun diensten aan.

Vooraf de financiële sector is van bij de aanvang geïnteresseerd geweest in dit nieuwe medium. Op dit ogenblik zijn een aantal van hun producten het experimentele stadium ontgroeid en in een fase van commercialisering geraakt.

In dit artikel zullen Editel — m.b.t. beursinformatie — en Dafsa — m.b.t. algemene bedrijfseconomische informatie — nader worden belicht.

De Generale Bank heeft ook een vrij omvangrijke videotexdatabank, die echter uitsluitend zal worden aangewend als intern communicatie-instrument. Ook zijn er nog verschillende andere banken en financiële instellingen, o.a. Beneluxbank, BBL, ASLK..., bezig met de ontwikkeling van een videotexdienst als informatief (raadplegen van zichtrekeningen, valuta en rente-informatie) en als transactoneel medium (teleoverschrijvingen, elektronische betalingen e.d.). Dit zowel naast als in het verlengde van reeds bestaande geautomatiseerde informatie en betalingssystemen (bv. Tele-Link van de BBL, Bancontact en Mister Cash).

Editel

Editel ontstond in april '82, toen binnen de V.U.M. (Vlaamse Uitgeversmaatschappij) een videotexcel werd opgericht. Na diverse experimentele projecten startte men begin '84 met beursinformatie op videotex. In maart '85 werd met de commerciële uitbating van het project begonnen en op het huidige ogenblik heeft men reeds meer dan 30 abonnees die jaarlijks 85.000 BF betalen voor de informatie. Editel geeft een erg volledig beeld van wat er zich op de beurs van Brussel afspeelt. Wat de termijn- en contantmarkt betreft, krijgt men de koersen real-time van 12.30 u tot 14.30 u, de hoogste en laagste koersen van het jaar, de koers-winstverhouding, compensatiekoersen, omzetcijfers, coupongegevens, sterkste stijgers en dalers van de dag, over de jongste tien dagen en sinds 1 januari. Voor de Brusselse obligatiemarkt bericht men over alle op de beurs genoteerde obligaties tussen 14 u en 14.30 u: de notering van de dag, de coupontoestand, brutorente, voorheffing, netto rendement, looptijd, enz.

Sinds korte tijd worden ook nog de wisselkoersen, evenals beleggingsadviezen van een wisselagent en van een beleggersblad verstrekt. Vanaf februari '86 is er informatie omtrent de Luxemburgse beurs beschikbaar en volgt men in Brussel de uitbreiding van de termijnmarkt op de voet.

Naast het gewone abonnement wordt er ook een thuisabonnement aangeboden (enkel toegang tussen 18 h en 1 h 's avonds) voor 15.000 BF per jaar.

Dafsa

Dafsa heeft zich reeds sinds jaren een gedegen reputatie opgebouwd op het vlak van de financiële en economische informatieverbreiding. Zo verzamelt Dafsa-Kompass alle mogelijke gegevens van financieel, economisch en commercieel belang over zo'n 30.000 ondernemingen werkzaam in België en Luxemburg. Ook geeft Dafsa het 'Jaarboek der bestuurder en der raden van bestuur' uit, waarin men de samenstelling terugvindt van de raad van bestuur van de 3.500 belangrijkste Belgische ondernemingen. Steunend op deze en vele andere gegevens uit haar traditionele databanken, was het voor Dafsa mogelijk een videotextsysteem uit te bouwen dat een enorme massa gegevens verzamelt en verwerkt, geput uit een brede waaier van verschillende bronnen.

De videotexdienst van Dafsa omvat de volgende rubrieken. In de eerste plaats de *financiële rubriek* waarin de jaarrekeningen van ± 25.000 bedrijven die hun balans neerleggen volgens het genormaliseerde boekhoudplan, verder een lijst van alle geprotesteerde wissels en de gerechtelijke akkoorden en falingen geregistreerd op de Griffies der Handelsrechtbanken. De *identificatie-rubriek* omvat gegevens betreffende aandeelhouders, raden van bestuur, kaders en bestuurders en hun gecumuleerde functies, financiële en vaste activa en verkoopprogramma's van alle belangrijke Belgische ondernemingen. Een derde rubriek, *selectie van bedrijven*, laat toe om a.d.h.v. geografische ligging, omzet, winstcijfers, personeelsbestand e.d.; een aantal bedrijven te selecteren. Dit kan erg bruikbaar zijn voor bijvoorbeeld commerciële prospectie. Het ganse videotexpakket van Dafsa kost 20.000 BF per jaar plus 3.000 BF per uur aansluiting.

Dafsa is november '85 begonnen met de commercialisering en wist reeds voor het einde van '85 tien contracten af te sluiten.

Het buitenland

In Nederland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland en de V.S. staat men op videotexgebied reeds heel wat verder dan bij ons. Zowel interessante experimenten als reeds operationele systemen werkzaam op het vlak van financiële en economische informatie en telebanking zijn de moeite waard om even bij stil te staan.

In Nederland staan zowel Beursnieuws B.V. (van de Amsterdamse Effectenbeurs) als Fondsdata (te vergelijken met Editel in België maar reeds verder geëvolueerd) in de Top 5 van de meest geraadpleegde informatieleveranciers van Viditel (de videotexdienst van de Nederlandse PTT). Afgezien hiervan zijn op Viditel nog tal van Nederlandse bankinstellingen aanwezig, met zowel financiële en economische informatie

alsook homebankingfaciliteiten (deze laatste in experimenteel stadium), o.a. Bank Mees & Hope, Amro Bank en Rabo Bank.

In Groot-Brittannië, de pionier op videotexgebied, is homebanking reeds operationeel ingevoerd. Homelink, een samenwerkende vennootschap tussen de Nottingham Building Society, de Bank of Scotland en British Telecom, maakt het Britse Videotexgebruikers mogelijk via hun terminal rekeningen te betalen, overschrijvingen te verrichten tussen verschillende bankrekeningen enz. Homelink beschikt over verschillende ingebouwde veiligheidsmaatregelen om fraude te voorkomen.

D.G.T. (Direction Générale de Télécommunications), de telecommunicatieafdeling van de Franse PTT, lanceerde einde van de jaren '70 het erg ambitieuze 'Programme Télématique'. Men legde vooral de nadruk op de volgende vier items: 1) de ontwikkeling van een nationale elektronische telefoongids, 2) de massale distributie van videotexterminals voor zowel particuliere als zakelijke telefoonabonnees, 3) de ontwikkeling van een nationale videotex-telecommunicatie-infrastructuur (o.a. het packetswitched network Transpac), 4) de besteding van het monopolie van de PTT als common carrier (d.w.z. dat de PTT zorgt voor de verbindingen tussen de videotexgebruikers en de privé-informatieleveranciers, zonder zich in te laten met het inhoudelijke van de dienstverlening).

Met behulp van dit zeer verregaande programma tracht men het vertrouwen van de industrie en de gebruikers te winnen en zodoende privé-organisaties aan te zetten tot investeringen in deze sector. Men vermoedt c.q. hoopt dat eind '85 de meeste videotexprojecten van privé-investeerders met winst zullen werken.

De specifieke Franse aanpak bestaat erin dat men een aantal beperkte plaatselijke pilootprojecten heeft opgestart, die men later uitbreidt, rekening houdend met de opgedane ervaring, over de verschillende regio's van het land. Eén van deze projecten is het 'Carte à mémoire'-experiment in Blois. Deze kaart, in de vorm van onze betaalkaarten (Mister Cash e.d.), is voorzien van een ingebouwde chip met een geheugen van 8K bits. Een algemeen gebruik van deze kaart biedt de ultieme beveiliging voor homebankingfaciliteiten en gelijk welke andere financiële transacties via videotex.

In Duitsland maken eveneens reeds verschillende banken operationeel gebruik van videotex, o.a. de Verbraucherbank en de Kommerzbank. Dit gebeurt via het Bildschirmtext-netwerk.

In de V.S. bestaat geen nationaal videotexnetwerk, maar worden wel tientallen privé-initiatieven ontwikkeld, waarvan, voor wat betreft financiële en economische informatie, Dow Jones, The Source en de Chemical Bank beslist het vermelden waard zijn.

Videotex, een eigen plaats op de mediamarkt

Met enige vertraging t.o.v. de ons omringende landen staat nu ook in België een openbaar videotexnetwerk klaar om van start te gaan. De configuratie van het netwerk, vooral wat betreft het gebruik van de 'Videotex Toegangspunten' en het DCS-net, belooft vlotte gebruiksmogelijkheden waarmee men op dit ogenblik vóór ligt op de reeds verouderde communicatiestructuren van bijvoorbeeld Nederland en Groot-Brittannië.

De privé-projecten van informatieleveranciers die van alle zijden de kop opsteken in binnen- en buitenland, bewijzen dat videotex geen ongebruikt medium zal worden. Wel dient nog enige terughoudendheid te worden overwonnen bij zowel informatieleveranciers als gebruikers aangaande interactieve toepassingen op financieel gebied (homebanking, teleshopping, enz.). Efficiënte beveiligingssystemen zullen hieraan kunnen bijdragen.

Ook zal men moeten werken aan de standaardisering van normen en apparatuur. Slechts dan zal videotex betaalbaar zijn voor een groter

publiek. De Europese CEPT-norm is reeds een stap in de goede richting. Verder zou men ernstig in overweging moeten nemen een aantal papieren informatiedragers op termijn te vervangen door elektronische media, zoals in Frankrijk reeds gebeurt met het telefoonboek. Maar ook vakbladen, beurskranten, uurtabellen van openbaar vervoer enz. komen hiervoor in aanmerking.

Beknopte Bibliografie

- DE GROOFF, D. *Medialand 2000*. Leuven, CeCoWe, 1982, 143 blz.
CARTIER, M., *Télématique & Médiation*. Montreal, Université de Québec, 1983, 23 blz.
GIBERT, D. le répertoire des services vidéotex de Médiation COM'7. In: *Médiation COM'7*. April 1984, 28, blz. 19-46 en mei 1984, 29, blz. 17-35.
WOOLFE, D. *Videotex: the new television-telephone information services*. Heyden & Son Ltd., 1980.

Lieve SMEETS

ADVERTEREN BOVEN EN ONDER DE TAALGRENS

1985 100 BLZ. 350 BF.

Een uitgave van:
Centrum voor Communicatiewetenschap
Van Evenstraat 2A
3000 Leuven